

“Agenda 22 är att förverkliga FN: s standardregler genom att ta fram handikappolitiska planer”

Handikappolitisk åtgärdsplan

Riksdagen antog den 31 maj 2000 handlingsplanen “Från patient till medborgare - en nationell handlingsplan för handikappolitiken”.

Kärnan i planen, som baseras på FN:s 22 standardregler är att samhället ska utformas så att människor med funktionshinder kan bli fullt delaktiga. Enkelt avhjälpta hinder ska vara åtgärdade år 2010.

En tanke att alltid ha med: “Det jag gör nu - vad betyder detta för människor med funktionshinder?”

INNEHÅLL

1. BEMÖTANDE OCH ÖKAD MEDVETENHET	Sid. 4
<ul style="list-style-type: none"> 1.1 Kompetensutveckling - personal och förtroendevalda <ul style="list-style-type: none"> 1.1.A <i>Kommunstyrelsen i samverkan med nämnderna och verksamheterna</i> 1.1.B <i>Respektive rektor</i> 1.1.C <i>Respektive rektor och särskolesamordnare</i> 1.2 Ökad medvetenhet - barn och ungdomar <ul style="list-style-type: none"> 1.2 <i>Respektive rektor</i> 1.3 Ökad medvetenhet - allmänheten <ul style="list-style-type: none"> 1.3.A <i>Kommunstyrelsekontoret</i> 1.3.B <i>Kommunstyrelsekontoret/Medborgarkontoret/Folkhälsosamordnaren</i> 1.3.C <i>Socialnämnden/Kommunala Handikapprådet</i> 	
2. INDIVIDUELLT STÖD	Sid. 5
<ul style="list-style-type: none"> 2.1 Medicinsk vård och behandling 2.2 Rehabilitering och habilitering <ul style="list-style-type: none"> 2.2.A <i>Socialnämnden</i> 2.2.B <i>Socialnämnden</i> 2.2.C <i>Socialnämnden</i> 2.2.D <i>Socialnämnden</i> 2.3 Stöd och service <ul style="list-style-type: none"> 2.3.A <i>Socialnämnden</i> 2.3.B <i>Socialnämnden</i> 2.3.C <i>Socialnämnden</i> 2.4 Ekonomisk och social trygghet <ul style="list-style-type: none"> 2.4.A <i>Överförmyndaren</i> 2.4.B <i>Överförmyndaren i samarbete med övriga kommuner i Fyrbodal samt Kommunalförbundet Fyrbodal</i> 2.5 Familjeliv och personlig integritet 	
3. TILLGÄNGLIGHET I MILJÖN	Sid. 7
<ul style="list-style-type: none"> 3.1 Allmänt <ul style="list-style-type: none"> 3.1 <i>Kommunstyrelsen</i> 3.2 Gator och torg <ul style="list-style-type: none"> 3.2.A <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.2.B <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.3 Parker och renhållning <ul style="list-style-type: none"> 3.3.A <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.3.B <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.3.C <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.3.D <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.4 Kollektivtrafik <ul style="list-style-type: none"> 3.4.A <i>Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren</i> 3.4.B <i>Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren och Västtrafik AB</i> 3.4.C <i>Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren och Västtrafik AB</i> 3.4.D <i>Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren</i> 3.4.E <i>Kollektivtrafiksamordnaren och Verksamhetsutvecklaren i samråd med Samhällsbyggnadsförvaltningen och Västtrafik AB</i> 3.4.F <i>Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren</i> 3.4.G <i>Kollektivtrafiksamordnaren</i> 3.4.H <i>Kollektivtrafiksamordnaren, Västtrafik AB och Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 3.5 Offentliga byggnader <ul style="list-style-type: none"> 3.5.A <i>Valnämnden</i> 3.5.B <i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i> 	

	3.5.C	<i>Kommunstyrelsekontoret/Folkhälsosamordnaren och Socialnämnden/Kommunala Handikapprådet</i>	
	3.5.D	<i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	
	3.5.E	<i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	
3.6		Bostäder	
	3.6	<i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	
4.	INFORMATION		Sid. 10
4.1		Samhällsinformation	
	4.1	<i>Kommunstyrelsekontoret</i>	
4.2		Information om kultur och fritid	
	4.2	<i>Kommunstyrelsekontoret och Kultur- och utbildningsnämnden</i>	
4.3		Turistinformation	
	4.3.A	<i>Turistkontoret</i>	
	4.3.B	<i>Turistkontoret</i>	
5.	SKOLAN		Sid. 11
5.1		Förskola, grundskola och gymnasieskola	
	5.1.A	<i>Kultur- och utbildningsnämnden</i>	
	5.1.B	<i>Kultur- och utbildningsnämnden och Samhällsbyggnadsförvaltningen/förvaltningscheferna</i>	
5.2		Vuxenutbildning	
	5.2.A	<i>Kultur- och utbildningsnämnden/rektor för vuxenutbildningen</i>	
	5.2.B	<i>Kultur- och utbildningsnämnden/rektor för vuxenutbildningen</i>	
	5.2.C	<i>Kultur- och utbildningsnämnden/rektor för vuxenutbildningen</i>	
	5.2.D	<i>Kultur- och utbildningsnämnden/rektor för vuxenutbildningen</i>	
6.	ARBETE		Sid. 12
	6.	<i>Socialnämnden och Kommunstyrelsekontoret i samverkan med Arbetsförmedling och Försäkringskassa</i>	
7.	KULTUR		Sid. 13
7.1		Deltagande i kulturlivet	
	7.1.A	<i>Kultur- och utbildningsnämnden och fastighetsägaren</i>	
	7.1.B	<i>Enhet, nämnd eller förvaltning som initierar översyn och renovering, Samhällsbyggnadsförvaltningen samt fastighetsägaren</i>	
7.2		Möjlighet att utöva kultur	
	7.2	<i>Enhet, nämnd eller förvaltning som initierar översyn och renovering, Samhällsbyggnadsförvaltningen samt fastighetsägaren</i>	
8.	REKREATION, IDROTT OCH FRITID		Sid. 14
8.1		Idrott	
	8.1	<i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	
8.2		Friluftsliv	
	8.2	<i>Samhällsbyggnadsförvaltningen</i>	
8.3		Föreningar	
	8.3	<i>Kommunstyrelsen/Kommunstyrelsekontoret</i>	
8.4		Fritidsverksamhet - barn och ungdomar	
	8.4	<i>Berörd nämnd</i>	
9.	SAMARBETET MED HANDIKAPPORGANISATIONERNA		Sid. 14
	9.A	<i>Respektive nämnd och förvaltning</i>	
	9.B	<i>Socialnämnden</i>	

1. BEMÖTANDE OCH ÖKAD MEDVETENHET

FN:s standardregel 1

"Staterna bör aktivt öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med"

FN:s standardregel 19

"Staterna är ansvariga för att det på alla nivåer finns lämplig utbildning för all personal som deltar i planeringen och genomförandet av program och service för människor med funktionshinder"

1.1 Kompetensutveckling - personal och förtroendevalda

Åtgärd 1.1.A

Utbildning ska genomföras i bemötandefrågor och allmän kunskap om funktionshinder för personal i olika verksamheter och förtroendevalda med medverkan från handikapporganisationerna.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Kommunstyrelsen i samverkan med nämnderna och verksamheterna

Kostnad:

Åtgärd 1.1.B

Vid behov utbilda personal i förskola och skola, som skall arbeta med elever med funktionsnedsättning.

Tidpunkt: Fortlöpande

Ansvar: Respektive rektor

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 1.1.C

Information till all personal inom Kultur- och utbildningsnämnden om särskolan, särskolans arbetsformer och lagstiftning kring särskolan och LSS.

Tidpunkt: 2007

Ansvar: Respektive rektor och särskolesamordnare

Kostnad: Inom ram

1.2 Ökad medvetenhet - barn och ungdomar

Åtgärd 1.2

I förskolornas och skolornas likabehandlingsplaner och värdegrundsarbete ska frågorna finnas med. Planerna och arbetet utvärderas och revideras årligen inom enheternas kvalitetsarbete.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Respektive rektor

Kostnad: Inom ram

1.3 Ökad medvetenhet - allmänheten

Åtgärd 1.3.A

Kommunens hemsida är under ständig utveckling. Målsättningen är att den ska vara tillgänglig för alla. Bilderna skall ha text och delar av den ska finnas på lättläst och med förklarande texter till länkar och bilder.

Tidpunkt: 2007 - Kontinuerligt

Ansvarig: Kommunstyrelsekontoret

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 1.3.B

Tillhandahålla och sprida information om handikappföreningar till personer med funktionshinder och andra. Tillhandahålla och sprida information som syftar till att förebygga funktionsnedsättningar genom att påverka beteenden och livsstilar som på sikt kan leda till en funktionsnedsättning.

Tidpunkt: 2007 - Kontinuerligt

Ansvarig: Kommunstyrelsekontoret/Medborgarkontoret/Folkhälsosamordnaren

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 1.3.C

Informera berörda organisationer inom kommunen om handikappolitiska planen.

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Socialnämnden/Kommunala Handikapprådet

Kostnad: Inom ram

2. INDIVIDUELLT STÖD**2.1 Medicinsk vård och behandling**

FN:s standardregel 2

"Staterna bör ansvara för att effektiv medicinsk vård och behandling finns tillgänglig för människor med funktionsnedsättning"

Allmänt

Kommunen har ansvar för hemsjukvården upp till sjuksköterskenivå. Läkarinsatser är Västra Götalandsregionens ansvar. Alla som har behov av kommunens hemsjukvård, oavsett ålder och funktionshinder eller sjukdom, får tillgång till den enligt fastställda kriterier. Det finns rutiner, riktlinjer och ansvar för samarbetet med regionen.

2.2 Rehabilitering och habilitering

FN:s standardregel 3

"Staterna bör se till att rehabilitering erbjuds för människor med funktionsnedsättning för att kunna uppnå och behålla största möjliga självständighet och funktionsförmåga"

Allmänt

Inom socialtjänsten ansvarar rehabiliteringslaget för insatser till människor både i särskilda och ordinära boenden, för personer som är inskrivna i hemsjukvården. Arbetsterapeutisk och sjukgymnastisk behandling kan ske i hemmet om det finns behov.

Åtgärd 2.2.A

Rehabiliteringslaget förstärks för att möta det ökade rehabiliteringsbehovet för hemsjukvårdspatienter.

Tidpunkt: Senast 2010

Ansvar: Socialnämnden

Kostnad: 800 000 kr

Åtgärd 2.2.B

Utveckla samarbetsformer med närliggande **vårdinstanser** för personer med psykiska funktionshinder

Tidpunkt: Hösten 2006

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: Inom ram + statligt bidrag med 200 00 kr

Åtgärd 2.2.C

Öka möjligheten till god och meningsfull sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder enl. Miltonprojektet. Miltonprojektet, som består av två delar, drevs under 2006 med statliga medel. 2007 kan projektet övergå i ordinarie verksamhet.

Se även åtgärd 2.2.D

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 2.2.D

Öka möjligheten till ett liv med så god/hög livskvalitet som möjligt för de som behöver stöd i hemmet genom utökad boendestöd. Se Miltonprojektet åtgärd 2.2.C

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: 70 000 kr/2007

2.3 Stöd och service

FN:s standardregel 4

"Staterna bör garantera utvecklingen av och tillgången till stöd och service, inbegripet sådana hjälpmedel som bidrar till att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende i det dagliga livet och utöva sina rättigheter"

Åtgärd 2.3.A

Berörda verksamheter ska ha god kännedom om funktionshindrades bostadsbehov. Planering av kommande behov ska ske varje år.

Tidpunkt: 2007-

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: Planering görs inom ram

Åtgärd 2.3.B

Bostäder med särskilt stöd och service ska vara fullvärdiga. Kvarvarande icke fullvärdiga bostäder avvecklas.

Tidpunkt: Senast 2010

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: -

Åtgärd 2.3.C

Korttidsboende enligt LSS bör erbjudas i kommunen. Behov och kostnader ska utredas.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: Inom ram

2.4 Ekonomisk och social trygghet

FN:s standardregel 8

"Staterna är ansvariga för att människor med funktionsnedsättning har social trygghet och tillräckliga inkomster"

Åtgärd 2.4.A

Vid rekryteringen av gode män och förvaltare bevaka att dessa har god kännedom om funktionshindrades livsvillkor.

Tidpunkt: 2007 och fortlöpande
Ansvarig: Överförmyndaren
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 2.4.B

Gode män och förvaltare ska regelmässigt erbjudas utbildning, bl.a. om funktionshinder och funktionshindrades livsvillkor, vad godman-/förvaltarskapet innebär och tillämpliga lagar.

Tidpunkt: 2007 och fortlöpande
Ansvarig: Överförmyndaren i samarbete med övriga kommuner i Fyrbodal samt Kommunalförbundet Fyrbodal
Kostnad: 5 000-10.000 kr

2.5 Familjeliv och personlig integritet

FN:s standardregel 9

"Staterna bör främja möjligheten för människor med funktionshinder att leva familjeliv. De bör främja deras rätt till personlig integritet och se till att lagar inte diskriminerar människor med funktionsnedsättning när det gäller sexuella relationer, äktenskap och föräldraskap"

Allmänt

Kommunen ska främja möjligheten för människor med funktionsnedsättning och deras familjer att leva familjeliv. Rätten till personlig integritet ska främjas och diskriminering motverkas.

3. TILLGÄNGLIGHET I MILJÖN

FN: s standardregel 5 a)

"Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har, skall staten a) införa handlingsprogram som gör den fysiska miljön tillgänglig för dem.

FN: s standardregel nr 5 a) innebär att kommunen ska anta ett program som syftar till att göra den fysiska miljön tillgänglig för funktionshindrade.

Detta betyder att den offentliga miljön på gator, torg och i parkområden ska utformas, anpassas, underhållas och skötas så att den kan användas av alla på lika villkor. Lokaler och byggnader dit allmänheten har tillträde skall vara tillgängliga och kunna användas av alla.

3.1 Allmänt

Åtgärd 3.1

Upprätta en tillgänglighetsguide. (Se även 4.3.A och 4.3.B)
Tidpunkt: Senast 2010
Ansvarig: Kommunstyrelsen
Kostnad:

3.2 Gator och torg

Åtgärd 3.2.A

Översyn görs av handikapparkeringsplatser avseende placering, storlek, antal och reglering.
Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.2.B

Se över möjligheten att anordna offentliga toaletter som är tillgängliga och användbara för funktionshindrade på strategiska platser i kommunen.

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

3.3 Parker och renhållning

Åtgärd 3.3.A

Inventering och utredning av allmänna park- och grönytor inom tätorterna med tillhörande åtgärdsförslag med avseende på tillgänglighet och användbarhet för funktionshindrade.

Tidpunkt: Senast 2010

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.3.B

Växtval vid nyplantering och underhåll av parker och planteringsytor ska göras i största möjliga mån med hänsyn till funktionshindrade som t.ex. allergiker och astmatiker.

Tidpunkt: 2007-

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.3.C

Vid nybyggnad och ombyggnad av kretsloppsstationer för insamling av förpackningar och tidningar ska kommunen försöka påverka stationsägaren att göra stationerna tillgängliga för personer med funktionshinder, som t.ex. rörelsehindrade och synskadade så långt detta är möjligt. Kommunen ska även försöka påverka stationsägaren att anpassa de befintliga kretsloppsstationerna till människor med funktionshinder i den mån det är möjligt.

Tidpunkt: 2007-2010

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.3.D

En lekplats, som kommunen har direktansvar för, ska anpassas och göras tillgänglig för funktionshindrade barn och föräldrar.

Förtydligande: Då en lekplats innehåller utmaningar av skiftande svårighetsgrad kan den endast till en del göras tillgänglig för alla.

Tidpunkt: 2007-2010

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

3.4 Kollektivtrafik

Åtgärd 3.4.A

Krav på anpassade s.k. "läggolvsfordon" ställs vid upphandling av samhällsbetalda transporter.

Tidpunkt: Vid varje upphandling

Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren

Kostnad: Ingår i den totala upphandlingskostnaden

Åtgärd 3.4.B

Kartlägga hållplatser med avseende på tillgänglighet.
Tidpunkt: 2007 och fortlöpande
Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren och Västtrafik AB
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.4.C

Verka för att trafikinformation utformas med hänsyn till funktionshindrade.
Tidpunkt: 2007 -
Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren och Västtrafik AB
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.4.D

Införa anpassad anropsstyrd busstrafik med anpassade fordon, öppen för flertalet resande, för att tillgodose resebehov både utanför och inom tätorten ("Blomman").
Tidpunkt: Fr.o.m. december 2006 och på prov 1 år
Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.4.E

Etablera ett resecentrum i anslutning till järnvägsstationen.
Tidpunkt: Planering pågår
Ansvarig: Kollektivtrafiksamordnaren och Verksamhetsutvecklaren i samråd med Samhällsbyggnadsförvaltningen och Västtrafik AB
Kostnad: Okänd

Åtgärd 3.4.F

Kommunen ska i samarbete med Västtrafik AB utveckla kollektivtrafiken och göra den mer tillgänglig utifrån de tillgänglighetskrav som personer med funktionsnedsättning har.
Tidpunkt: 2007 -
Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kollektivtrafiksamordnaren
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.4.G

Förändra kommunens färdtjänstreglemente med avseende på den geografiska gränsen mellan färdtjänst och riksfärdtjänst för att underlätta resandet.
Tidpunkt: Pågår
Ansvarig: Kollektivtrafiksamordnaren
Kostnad: Okänd

Åtgärd 3.4.H

Upprätta en handlingsplan för hur tillgänglighet avseende hållplatser, fordon och information skall kunna uppnås till år 2010.
Tidpunkt: 2008
Ansvarig: Kollektivtrafiksamordnaren, Västtrafik AB och Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kostnad: Inom ram

3.5 Offentliga byggnader

Åtgärd 3.5.A

Varje vallokal inom kommunen ska vara tillgänglig för funktionshindrade personer och utformad så att valhemligheten kan bevaras.
Tidpunkt: Vid varje val och folkomröstning
Ansvarig: Valnämnden
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.5.B

Inventera alla offentliga byggnader med avseende på tillgängligheten, såsom skolor, förskolor, Tingshus, fritidsgårdar, idrottsanläggningar, bibliotek och turistbyrå.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.5.C

Information och samverka med privata fastighetsägare för att belysa vikten av tillgänglighet. Detta gäller även kyrkor, restauranger, affärer och studieförbund.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Kommunstyrelsekontoret/Folkhälsosamordnaren och Socialnämnden/Kommunala handikapprådet

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.5.D

Inventering av ljudanläggningar inklusive hörslingor utförs i alla offentliga samlingslokaler. I kommunala offentliga samlingslokaler utreds också behov av åtgärder för att anläggningarna skall erhålla en god ljudkvalité.

Genom tydlig skyltning lämnas information om:

- hur jag som användare får igång anläggningen och använder den på rätt sätt och
- hur jag får snabb hjälp vid eventuellt fel

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 3.5.E

Lekplatser på skolgårdar ska i möjligaste mån anpassas och göras tillgängliga för funktionshindrade barn och personal. Arbetet utförs i samband med nyproduktion, mer omfattande ombyggnader, eller då behovet uppträder.

En skollekplats innehåller utmaningar av skiftande svårighetsgrad, varför lekplatsen endast till en del kan göras tillgänglig för alla. Detta innebär att behovet av ombyggnad måste utredas vid varje tillfälle.

Tidpunkt: 2007-2010

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

3.6 Bostäder**Åtgärd 3.6**

Rutin ska införas om hur tillgänglighetskraven skall beaktas och granskas i plan- och bygglovsprocessen.

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

4. INFORMATION

FN:s standardregel 5 b)

"Staterna bör inse tillgänglighetens betydelse på alla områden i utvecklingen mot full delaktighet. Oavsett vilka eller hur stora funktionshinder människor har, skall staten se till att de får tillgång till information och möjlighet till kommunikation"

4.1 Samhällsinformation

Åtgärd 4.1

Upprätta kontor för att kunna serva alla medborgare. Kontoret skapar en ökad tillgänglighet och en ökad service. Här kan människor välja personlig service, service via webben eller en kombination.

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Kommunstyrelsekontoret

Kostnad: Inom ram

4.2 Information om kultur och fritid

Åtgärd 4.2

Information om bibliotekets service och tillgänglighet samt övriga kulturverksamheter, som kommunen svarar för, ska finnas på kommunens hemsida och som tryckt informationsmaterial i storstil och lättläst. För grupper som inte täcks in av åtgärden prioriteras muntlig information och stor vikt läggs vid personlig service.

Tidpunkt: 2007-2010

Ansvarig: Kommunstyrelsekontoret och Kultur- och utbildningsnämnden

Kostnad: Vissa kostnader för framställning och tryck. Svåra att beräkna

4.3 Turistinformation

Åtgärd 4.3.A

En tillgänglighetsguide utformad med symboler ska göras. Den ska finnas på kommunens hemsida som lättläst pdf, i storstil och som broschyr. (Se även 3.1)

Tidpunkt: 2007-2008

Ansvarig: Turistkontoret

Kostnad: 15 000 kr

Åtgärd 4.3.B

Turistkartan ska förses med information om handikappanpassade toaletter och parkeringsplatser. (Se även 3.1)

Tidpunkt: 2007

Ansvarig: Turistkontoret

Kostnad: Inom ram

5 SKOLAN

FN:s standardregel 6

"Staterna bör erkänna principen om lika möjligheter till utbildning på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. De bör se till att sådan utbildning är en integrerad del av den ordinarie utbildningen"

5.1 Förskola, grundskola och gymnasieskola

Åtgärd 5.1.A

Enheternas stöd/elevvårdsinsatser följer de rutiner som redovisas i enheternas handlingsplaner. Planerna utvärderas och revideras årligen inom enheternas kvalitetsarbete.

Tidpunkt: 2007 -
Ansvarig: Respektive enhet inom Kultur- och utbildningsnämnden
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 5.1.B

Ansvarsfrågorna och kostnadsansvaret för förändringar av den fysiska miljön tydliggörs mellan Kultur- och utbildningsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Melleruds Bostäder.

Tidpunkt: Våren 2007
Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden och Samhällsbyggnadsförvaltningen/förvaltningscheferna
Kostnad: Inom ram

5.2 Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen innefattar grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare, särsvux samt högskolekurser på distans.

Åtgärd 5.2.A

Skapa informationsblad med information om stödmöjligheter för vuxna funktionshindrade.

Tidpunkt: November/december 2006 –
Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden/rektorer för vuxenutbildningen
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 5.2.B

Uppsöka och informera bl.a. Försäkringskassa, FUB, Socialförvaltning och Samhall om möjligheterna för vuxna med funktionsnedsättningar att studera.

Tidpunkt: November/december 2006 -
Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden/rektorer för vuxenutbildningen
Kostnad: Inom ram

Åtgärd 5.2.C

Tillhandahålla teckenspråkstolk och annat kompetent stöd när det behövs, t.ex. inköp av mobil hörselslinga.

Tidpunkt: December 2006 -
Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden/rektorer för vuxenutbildningen
Kostnad: Vet ej ännu

Åtgärd 5.2.D

Tillhandahålla individanpassat undervisningsmaterial i den mån det går att skaffa samt vara öppna för stor flexibilitet i undervisningssituationen.

Tidpunkt: Pågår
Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden/rektorer för vuxenutbildningen
Kostnad: Inom ram

6. ARBETE

FN:s standardregel 7

"Staterna bör erkänna principen att förutsättningar skapas för människor med funktionsnedsättning så att de skall kunna utnyttja sina mänskliga rättigheter, särskilt rätten till arbete. Såväl på landsbygden som i städerna måste de ha lika möjligheter till produktivt och inkomstbringande arbete"

Nuvarande verksamheter i Mellerud

Stöd och service inom socialtjänsten ansvarar för daglig verksamhet som en LSS-insats till vuxna personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Det sker i en habiliterande miljö.

Inom Stöd och service erbjuds även dagverksamhet till personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Åtgärd 6.

För varje person med funktionsnedsättning, som så vill, upprättas en individuell plan tillsammans med den enskilde och i samverkan mellan socialtjänst, arbetsförmedling, arbetsmarknadsenhet och försäkringskassa samt övriga intressenter.

Tidpunkt: Pågår

Ansvarig: Socialnämnden och Kommunstyrelsekontoret i samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

Kostnad: Inom ram

7. KULTUR

FN:s standardregel 10

"Staterna skall se till att människor med funktionsnedsättning kan delta i kulturlivet på lika villkor"

Deltagande i kulturlivet

Åtgärd 7.1.A

På Biblioteket ska glasvägg tas bort, för att underlätta påfart till handikapphiss. Handikapptolett som uppfyller gällande normer ska ordningsställas. Kontrastmarkeringar ska förbättras och passagemått i bibliotekets lokaler ska ses över. Undersöka eventuella åtgärder avseende befintliga handikapphissars lyftkraft och storlek på plattform.

Tidpunkt: 2007 - 2010

Ansvarig: Kultur- och utbildningsnämnden och fastighetsägaren

Kostnad: Utredning krävs för att beräkna kostnaderna. Ryms ej inom ram

Åtgärd 7.1.B

Vid varje översyn eller renovering av lokaler för kulturverksamhet ska tillgänglighetsfrågorna beaktas, och de åtgärder som vidtas ska sikta till att erbjuda full tillgänglighet för alla.

Tidpunkt: Fortlöpande

Ansvarig: Enhet, nämnd eller förvaltning som initierar översyn och renovering, Samhällsbyggnadsförvaltningen samt fastighetsägaren.

Kostnad: Beräknas för varje tillfälle

7.2 Möjlighet att utöva kultur

Åtgärd 7.2

Vid varje översyn eller renovering av lokaler för utövande av kulturverksamhet ska tillgänglighetsfrågorna beaktas, och de åtgärder som vidtas ska sikta till att erbjuda full tillgänglighet för alla.

Tidpunkt: Fortlöpande

Ansvarig: Enhet, nämnd eller förvaltning som initierar översyn och renovering, Samhällsbyggnadsförvaltningen samt fastighetsägaren.
Kostnad: Beräknas för varje tillfälle.

8. REKREATION, IDROTT OCH FRITID

FN:s standardregel 11

"Staterna skall vidta åtgärder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning samma möjligheter till rekreation och idrott som andra"

8.1 Idrott

Åtgärd 8.1

Inventering av idrottsanläggningarnas tillgänglighet.

Tidpunkt: 2008 -

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

8.2 Friluftsliv

Åtgärd 8.2

Inventering av badplatsernas tillgänglighet.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kostnad: Inom ram

8.3 Föreningar

Åtgärd 8.3

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Kommunstyrelsen/Kommunstyrelsekontoret

Kostnad:

8.4 Fritidsverksamhet – barn och ungdomar

Åtgärd 8.4

Tidpunkt: - 2010

Ansvarig: Berörd nämnd

Kostnad: Inom ram

9. SAMARBETET MED HANDIKAPPORGANISATIONERNA

FN:s standardregel 18

"Staterna bör erkänna handikapporganisationernas rätt att representera människor med funktionsnedsättning på riks-, regional och lokal nivå. Staterna bör också erkänna handikapporganisationernas rådgivande roll när det gäller att fatta beslut i handikappfrågor"

Kommunala Handikapprådet

De lokala handikapporganisationerna är representerade i Kommunens Handikappråd, KHR. I KHR finns även kommunens olika nämnder representerade samt hälso- och

sjukvårdsnämnden. KHR är organiserat under socialnämnden. Rådet är en samrådsgrupp när det gäller allmänna och generella handikappfrågor i kommunen.

Åtgärd 9.A

Förvaltningarna ska tillsammans med handikapporganisationerna se över och skapa rutiner för hur samråd med handikapporganisationerna ska ske.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Respektive nämnd och förvaltning

Kostnad: Inom ram

Åtgärd 9.B

Kommunala handikapprådet ansvarar för att det finns ett fungerande Ritningsgranskarråd.

Tidpunkt: 2007 -

Ansvarig: Socialnämnden

Kostnad: Inom ram